

ADI:.....
SOYADI:.....
SINIFI: .....NO: .....

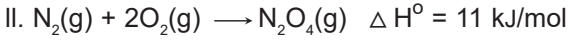
ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
KİMYA DERSİ 11. SINIFLAR
2. DÖNEM 2. YAZILI ÖRNEK SINAVI

CEVAP
ANAHTARI

Sınav süresi 40 dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

11.4.4.1. Hess Yasasını açıkla.

1. NO_2 ve N_2O_4 gazlarının standart oluşum entalpileri sırasıyla aşağıda verilmiştir.

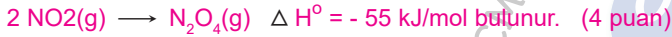
Buna göre

$2 \text{NO}_2(\text{g}) \rightarrow \text{N}_2\text{O}_4(\text{g})$ tepkimesi için standart entalpi değişimi kaç kJ'dir? (12 puan)

Birinci tepkime ters çevrildiğinde

İkinci tepkime aynen yazılıp toplandığında

11.5.1.1. Kimyasal tepkimeler ile tanecik çarpışmaları arasındaki ilişkiyi açıkla.

2. Sabit hacimli bir kapta gerçekleşen

$\text{N}_2(\text{g}) + 3\text{H}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{NH}_3(\text{g})$ tepkimesinin hızını N_2 ve H_2 'nin derişiminin artırılması nasıl değıştirir? Nedenini belirterek yazınız. (10 puan)

Bir kimyasal tepkime sırasında tepkime hızı, tepkimeye giren maddelerin taneciklerinin çarpışma sıklığına ve etkin çarpışma sayısına bağlıdır.

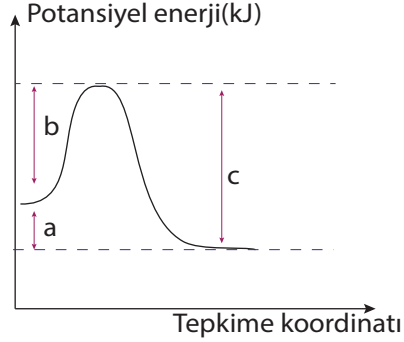
(5 puan)

N_2 ve H_2 tanecik sayısı (derişimi) artarsa çarpışma sayısı artar. Bu da etkin çarpışma olasılığını yükseltir. Tepkime hızı artar.

(5 puan)

11.5.2.1. Tepkime hızına etki eden faktörleri açıkla.

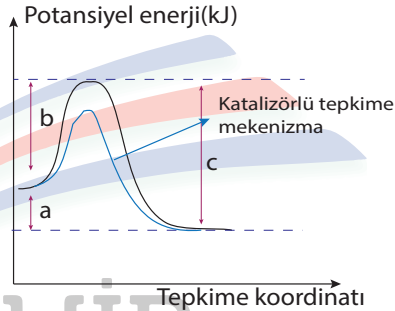
3. $2\text{H}_2\text{O}_2(\text{suda}) \rightarrow 2\text{H}_2\text{O}(\text{s}) + \text{O}_2(\text{g})$ tepkimesinin potansiyel enerji tepkime koordinatı grafiğı aşağıda verilmiştir.

Aynı tepkimede katalizör kullanıldığında a, b ve c değerlerinden değışen olur mu? Değışen değışerler varsa nedenini belirterek yazınız. Değışen değışerleri gösteren potansiyel enerji tepkime koordinatı grafiğini çizin. (16 puan)

Katalizör kullanımı ileri ve geri tepkimenin aktivasyon enerjisini aynı miktarda düşürür. (b ve c azalır.)

Tepkime ısısını değıştirmez. (a değışmez.) (8 puan)

(8 puan)

11.6.1.1. Fiziksel ve kimyasal değışimlerde dengeyi açıkla.

Tepkimesi belli bir sıcaklıkta 5 litrelik bir kapta 0,4 mol SO_3 , 0,4 mol SO_2 gazları ve 0,2 mol O_2 gazı ile dengededir.

Kaptaki toplam basınç 8 atm olduğuna göre tepkimenin K_p değışerlerini hesaplayınız. (12 puan)

Kapta= $(0,4 + 0,4 + 0,2) = 1 \text{ mol}$ gaz varken basınç 8 atm ise

$P_{\text{SO}_3} = 3,2 \text{ atm}$

$P_{\text{SO}_2} = 3,2 \text{ atm}$

$P_{\text{O}_2} = 1,6 \text{ atm}$

(6 puan)

$$K_p = \frac{(3,2)^2 \cdot (1,6)}{(3,2)^2} = 1,6 \quad (6 \text{ puan})$$

11.6.2.1. Dengeyi etkileyen faktörleri açıkla.

5. $\text{CO(g)} + \text{H}_2\text{O(g)} \rightleftharpoons \text{CO}_2\text{(g)} + \text{H}_2\text{(g)}$ denge tepkimesi ile ilgili verilen soruları yanıtlayınız.

a) Sıcaklık değiştirilmeden kap hacmi yarıya indirildiğinde her bir gazın miktarının nasıl değişeceğini nedenini belirterek yazınız. (8 puan)

Tepkimedeki CO ve H₂O gazlarının toplam mol sayısı, CO₂ ve H₂ gazlarının toplam mol sayısına eşit olduğundan hacim değişimi dengeyi etkilemez. Bu nedenle gazların miktarları değişmez. (8 puan)

b) Hacim ve sıcaklık değiştirilmeden ortama bir miktar H₂ gazı eklendiğinde her bir gazın miktarı nasıl değişir? Gerekçelendirerek yazınız. (8 puan)

Denge karışımına H₂ gazı eklendiğinde, H₂ gazının derişimi artacak ancak denge sabiti değişmeyecektir. Sistemde tekrar denge kurulabilmesi için denge tepkimesi girenler yönüne kayar ve bir miktar CO₂ gazı ve H₂ tepkimeye girerek CO ve H₂O gazına dönüşür. Denge sabiti, başlangıç denge sabitine eşitlenince ortamdaki gazların derişimleri sabit kalır.

Sonuç olarak

H₂ derişim başlangıç derişimine göre artar

CO₂ gaz derişimi başlangıç derişimine göre azalır.

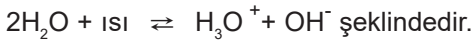
CO gaz derişimi başlangıç derişimine göre artar.

H₂O gaz derişimi başlangıç derişimine göre artar.

Kc değişmez. (8 puan)

11.6.3.1. pH ve pOH kavramlarını suyun oto-iyonizasyonu üzerinden açıkla.

6. Suyun otoiyonizasyonu

25°C'ta suyun iyonlaşma denge bağıntısı,

$K_{su} = [\text{H}_3\text{O}^+][\text{OH}^-] = 1.10^{-14}$ olduğuna göre 25 °C'deki suyun sıcaklığı 50 °C'ye çıkarıldığında K_{su}, pH ve pOH nasıl değişir? Nedenlerini belirterek yazınız. (12 puan)

Suyun iyonlaşması endotermik bir tepkime olduğundan K_{su} değeri sıcaklık arttıkça büyür. 50 °C'de K_{su} = 1.10⁻¹⁴ değerinden daha büyük olur. (4 puan)

$$[\text{H}_3\text{O}^+] = [\text{OH}^-] > 10^{-7} \text{ olur.} \quad (4 \text{ puan})$$

$$\text{pH} = -\log [\text{H}_3\text{O}^+]$$

$$\text{pOH} = -\log [\text{OH}^-]$$

$$\text{pH} = \text{pOH} < 7 \text{ olur.} \quad (4 \text{ puan})$$

11.6.3.2. Brönsted-Lowry asitlerini/bazlarını karşılaştır.

7. Brönsted-Lowry asit/baz tanımını yazarak,

tepkimesi üzerinde konjuge (eşlenik) asit/baz çiftlerini gösteriniz. (10 puan)

Brönsted-Lowry göre proton veren madde asit, proton alan madde bazdır. (4 puan)

Bu tepkimede CH₃COOH(s) / CH₃COO⁻ (1) ve H₂O(s) / H₃O⁺ (2) olarak ifade ettiğimiz çiftlere konjuge (eşlenik) çiftler denir. (6 puan)

11.6.3.4. Asitlik/bazlık gücü ile ayrışma denge sabitleri arasında ilişki kurar.

8. 0,1 M HA asidi 25 °C'de suda %0,1 oranında iyonlaştığına göre HA'nın asitlik sabiti (K_a) kaçtır? İşlem basamaklarını göstererek hesaplayınız.

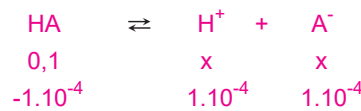
(12 puan)

% 0,1 oranında iyonlaşmışsa

100 molar HA asidinde   0,1 molar her bir iyonunda bulunur.

0,1 molar asitte   x molar her bir iyon bulunur.

$$x = 1.10^{-4} \text{ molar her bir iyon} \quad (2 \text{ puan})$$

$$(0,1 - 1.10^{-4}) \quad 1.10^{-4} \quad 1.10^{-4} \quad (6 \text{ puan})$$

ihmal edilir.

$$K_a = \frac{[\text{A}^-][\text{H}^+]}{[\text{HA}]} = \frac{[10^{-4}][10^{-4}]}{[0,1]} = 1.10^{-7} \quad (4 \text{ puan})$$